

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

77.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 24-го Сентября — 1837 — Wilno. Piątek. 24-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 17-го Сентября

Пишутъ изъ Одессы отъ 31-го Августа: „Изъ Вознесенска получены здѣсь слѣдующія извѣстія: 20-го Августа, въ Пятницу, произведены были маневры, на пространствѣ около двадцати верстъ, четырьмя Кавалерійскимъ Корпусамъ съ ихъ артиллерією.

Войска расположены были въ 9-ти верстахъ отъ Вознесенска. Его Императорское Величество изволилъ прибыть въ 10 часовъ утра на мѣсто, занимаемое Кавалерійскими Корпусами, и съ авангардомъ началъ наступать по направленію къ городу. За авангардомъ слѣдовали колонны тяжелой и легкой Кавалеріи; вскорѣ 80-ть орудій конной артиллеріи открыли непрерывный огонь, и кирасирскія дивизіи произвели нѣсколько блистательныхъ атакъ разбитымъ фронтомъ и въ колоннахъ. Въ заключеніе маневровъ, спѣшившіеся драгунскіе полки, быстро подвигаясь впередъ, подошли къ самому городу и производили непрерывный огонь.

Государь Императоръ, какъ и въ прежніе разы, изволилъ остаться совершенно довольнымъ настоящимъ маневромъ, который окончился въ 2 часа по полудни.

На другой день, 21 Августа, въ Субботу, Его Императорское Величество изволилъ произвести ученье Драгунскому Корпусу и состоящей при немъ артиллеріи, въ 500 саженьяхъ отъ ихъ лагеря. Корпусъ стоялъ въ густыхъ полковыхъ эскадронныхъ колоннахъ, имѣя по флангамъ артиллерію, когда Государь Императоръ осчастливилъ его своимъ прибытіемъ. Немедленно послѣ того, артиллерія быстро понеслась впередъ и открыла огонь ядрами, чрезъ одно орудіе, въ мишени, находившіяся отъ нея въ 500 и 550-ти саженьяхъ, и, приблизившись потомъ на половинное разстояніе къ мишенямъ, открыла непрерывный огонь картечью. Вслѣдъ за тѣмъ, пикинерные эскадроны прикрыли всю боевую линію своими фланкерами, которые были смѣнены фланкерами прочихъ эскадроновъ, открывшими огонь въ мишени, пулями, по всей линіи. Наконецъ, спѣшившіеся полки всего Драгунскаго Корпуса выстроились въ боевой порядокъ на линіи, занимаемой дотолѣ фланкерами и открыли пальбу рядами. По окончаніи этого маневра, Его Императорское Величество изволилъ объѣзжать мишени; и замѣтивъ мѣткость выстрѣловъ, благоволилъ объявить Свою Монаршую признательность всѣмъ Полковымъ и батарейнымъ Командирамъ, равно какъ и нижнимъ чинамъ, бывшимъ въ строю. Тотчасъ послѣ того, Драгунскіе полки снова сѣли на коней и, сдѣлавъ перемѣну дирекціи на лѣво-кругомъ, выслали впередъ пѣсельниковъ и возвратились въ свой лагерь.

Государь Императоръ, приблизившись къ лагерю конно-пѣшернаго дивизіона, приказалъ осѣдлатъ немедленно коней и выѣхать во фронтъ, что и было исполнено весьма быстро, и весь дивизіонъ, со своими понтонами, прошелъ церемоніальнымъ маршемъ разными аллюрами.

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 17-go Września.

Donoszą z Odessy pod d. 31 Sierpnia: „Z Woznesieńska otrzymaliśmy tu wiadomości następujące:

Dnia 20-go Sierpnia, w piątek, odbyły się manewry, na przestrzeni, około dwudziestu wiorst wynoszącej, czterech Korpusów Kawaleryi z ich Artylleryą.

Woyska były rozłożone o dziewięć wiorst od Woznesieńska. Jego CESARSKA Mość raczył przybyć o godzinie 10 zrana na miejsce, przez Korpus Kawaleryi zajmowane, i z awangardą zaczął działać w kierunku do miasta. Za awangardą postępowały kolumny ciężkiej i lekkiej Kawaleryi: wkrótce 80 dział Artylleryi konnej rozpoczęły nieustanny ogień, a dywizye Kirysyerów wykonały kilka świetnych uderzeń frontem rozwiniętym i w kolumnach. Na zamknięcie manewrów półki Dragonów, zamienione w piechotę szybko posuwając się naprzód, zbliżyły się do samego miasta i nieustanny utrzymywały ogień.

CESARZ Jego Mość, jak i w poprzedzających razach, raczył być zupełnie zadowolonym z tych manewrów, które się ukończyły o godzinie 2 z południa.

Nazajutrz, 21-go Sierpnia, w sobotę, Jego CESARSKA Mość raczył odbyć ćwiczenie Korpusu Dragonów, i będącej przy nim artylleryi, o 500 sążni od obozu. Korpus stał w ściśnionych półkowych szwadronowych kolumnach, mając po skrzydłach Artylleryą, gdy CESARZ Jego Mość uszczęśliwił go swym przybyciem. Wkrótce potem, Artyllerya posunęła się szybko naprzód i rozpoczęła ogień kulami, przez jedno działo, do tarcz wystawionych od niej o 500 i 550 sążni, a zbliżywszy się potem na pół mety od tarcz, rozpoczęła ogień nieustanny kartozami. Wnet potem, szwadrony pikinjerów przykryły całą linią bojową swoimi flankierami, którzy byli zmienieni przez flankierów innych szwadronów, którzy rozpoczęli ogień do tarcz kulami, po całej linii. Nakoniec, spiechotnione półki całego Korpusu Dragonów uszykowały się w porządek bojowy na linii, przez flankierów dotąd zajmowanej i rozwinęły ogień szeregami. Po ukończeniu tych manewrów, Jego CESARSKA Mość raczył objeżdżać tarcze; i dostrzegłszy trafność raczył oświadczyć swą MONARSZĄ wdzięczność wszystkim Dowódcom Półków i Baterii, jako też żołnierzom i podoficerom, którzy się w szykach znajdowali. Wraz potem, półki Dragonów znowu siadły na koni, zrobiwszy odmianę kierunku na lewo front, wysłały naprzód spiewaków i do swego wróciły obozu.

CESARZ Jego Mość, zbliżywszy się do obozu dywizyonu pionjerów konnych, rozkazał niezwłocznie osiodłać konie i jechać do frontu, co też nader szybko wykonano, i cały dywizyon, ze swoimi pontonami, w różnych przeciągał kierunkach.

Его Императорское Величество изволило возвратиться въ экипажъ въ Вознесенскъ, въ сопровожденіи многочисленной свиты, проѣхавъ вдоль по линіи лагеря Кавалеріи, на которой были выстроены полки, и нашедъ весь лагерь въ отличномъ устройствѣ.

Въ Воскресенье, 22 Августа, въ высокаторжественный день Коронаціи Ихъ Величествъ Государя Императора и Государыни Императрицы, Его Императорское Величество изволило прибыть въ 10-ть часовъ утра, въ лагерь всей пѣхоты, гдѣ и присутствовалъ при церковномъ парадѣ и совершеніи Божественной литургіи, послѣ чего изволило принимать ординарцевъ всѣхъ кавалерійскихъ полковъ. Въ то же время присутствовали въ лагерь Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ, который изволило прибыть въ Вознесенскъ въ ночь съ 21-го на 22-е Августа, Генералъ-Фельдмаршалъ Князь Витгенштейнъ, Австрійскій Посолъ Графъ Фикельмонъ, и многіе Генералы и офицеры Россійскіе и разныхъ иностранныхъ державъ.

Въ 4 часа по полудни, всѣ означенныя особы имѣли счастье быть приглашенными во дворецъ къ обѣденному столу, по окончаніи котораго Государь Императоръ, въ сопровожденіи всѣхъ, бывшихъ во дворцѣ особъ, изволило отправиться за городъ, гдѣ и удостоило осматривать конскіе заводы поселенныхъ полковъ.

Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ. На обширной, дворцовой площади, усаженной по сторонамъ деревьями, окруженной красивыми строеніями, трубаки всѣхъ кавалерійскихъ корпусовъ, барабанщики и музыканты пѣхоты, всего болѣе полуторы тысячи человекъ, играли народный гимнъ „Боже! Царя храни.“ Стройные, торжественные звуки такого множества музыкальных инструментовъ, производили дѣйствіе очаровательное и вмѣстѣ поразительное.

23-го Августа, въ понедѣльникъ, въ 10 часовъ утра, Государь Императоръ изволило произвести тревогу всей кавалеріи. Полки, сѣвъ на коней, построились въ 10 минутъ въ колонны передъ своими лагерями и немедленно двинулись впередъ. Его Императорское Величество изволило объѣхать бывшую линію, и тотчасъ послѣ того построены были батареи и открытъ огонь, подкрѣпленный атаками. Вслѣдъ затѣмъ, вся линія двинулась впередъ на протяженіи нѣсколькихъ верстъ; колонны сомкнулись, и артиллерія начала наступать съ неимоверной быстротой. Кирасирскія дивизіи, пройдя въ интервалы первой линіи, мгновенно выстроились и произвели нѣсколько блистательныхъ атакъ развернутымъ фронтомъ. Драгунскій корпусъ, оставшійся до того времени въ резервѣ, прошелъ сквозь линіи, сѣвшился и построился въ колонны; послѣ того выслали застрѣльчиковъ и, выстроившись подъ ихъ прикрытіемъ въ боевой порядокъ, открылъ безпрерывный батальный огонь. Наконецъ Драгуны сѣли на коней, и вся кавалерія сомкнулась въ колонны. Государь Императоръ, проѣхавъ въ сопровожденіи многочисленной свиты всѣ линіи войскъ, изволило объявить Гг. Генераламъ, Штабъ и Оверъ-Офицерамъ и нижнимъ чинамъ свое совершенное удовольствіе.

24-го Августа, во Вторникъ, утромъ, Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ изволило производить ученіе дивизіону конныхъ пѣхоты. Присутствовавшіе при этомъ ученіи иностранныя особы удивлены быстротою движеній и искусствомъ пѣхоты при наведеніи понтоновъ чрезъ рѣку Мертвоводъ. (Од. В.)

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Придворной Канторѣ, 8-го Августа, двѣицы: Графиня Анна Гудовицъ, Княжна Елисавета Четвертинская, Авдотья Небольсина и Баронесса Наталья Бодѣ, Всемилоостившей пожалованы во Фрейлины къ Ея Императорскому Величеству.

— По недостатку способностей къ образованію бѣдныхъ дѣтей благороднаго званія въ западныхъ Губерніяхъ, признавъ нужнымъ принять мѣры къ отклоненію такового недостатка учрежденіемъ для сего особыхъ заведеній въ семь краѣ, подъ вѣдомствомъ тамошнихъ Приказовъ Общественнаго Призрѣнія, съ пособіемъ, какъ со стороны Приказовъ, такъ и казны, Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ представлялъ на благоусмотрѣніе Государя Императора предположенія свои о томъ чрезъ Комитетъ Гг. Министровъ, по Положенію коего, 13-го минувшаго Іюля, Его Императорское Величество Высочайше повелѣть соизволило: 1) Предоставить Министерству Внутреннихъ Дѣлъ, по сношенію съ Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія, приступить къ учрежденію въ западныхъ Губерніяхъ, подъ вѣденіемъ тамошнихъ Приказовъ Общественнаго Призрѣнія, заведеній, для обра-

Его Цесарска Моść raczył powrócić w pojeździe do Woznesieńska, w towarzystwie liczego orszaku, jadąc wzdłuż linii obozu Kawaleryi, na której były uszykowane półki, i znalazł cały oboz w odznaczającym się urządzeniu.

W niedzielę 22 Sierpnia, w dniu wielkiej uroczystości, Koronacyi Najjaśniejszych Państwa Cesarza Jego Mości i Cesarzowej Jej Mości, Jego Cesarska Mość raczył przybyć, o godzinie dziesiątej zrana, do obozu całej piechoty, gdzie był obecnym na parady cerkiewnej i odprawieniu Mszy Świętej, po czym raczył przyjmować ordynansów wszystkich półków Kawaleryi. W tymże czasie byli obecni w obozie Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Michał Pawłowicz, który raczył przybyć do Woznesieńska w nocy z dnia 21-go na 22-gi Sierpnia, Jenerał Feldmarszałek Xiążę Wittgenstein, Poseł Austriacki Hrabia Ficquelmont, oraz wielu Jenerałów i Oficerów Rossyjskich i różnych mocarstw zagranicznych.

O godzinie 4-ey z południa, wszystkie pomienione osoby miały szczęście być zaproszonymi do pałacu na obiad, po ukończeniu którego Cesarz Jego Mość, w towarzystwie wszystkich osób, które się w pałacu znajdowały, raczył udać się za miasto, gdzie oglądał stada koni półków osiedlonych.

Wieczorem miasto było oświecone. Na obszernym placu pałacowym, wysadzonym po bokach drzewami i otoczonym pięknymi zabudowaniami, trębacze wszystkich Korpusów Kawaleryi, doboże i muzycanci piechoty, w ogóle więcej półtora tysiąca ludzi, grały hymn narodowy „Boże! Króla zachowaj.“ Harmonijne, uroczyste dźwięki takiej liczby muzycznych instrumentów, sprawiały skutek czarujący i razem uderzający.

Dnia 23-go Sierpnia, w poniedziałek, o godzinie 10 zrana, Cesarz Jego Mość raczył sprawić twrogę dla całej Kawaleryi. Półki, siadłszy na koni, w przeciągu 10 minut uszykowały się w kolumny przed swoimi obozami i niezwłocznie posunęły na przód. Jego Cesarska Mość raczył objechać całą linię, i wnet potem zostały uszykowane baterie i rozpoczęto ogień, atakami wzmacniony. Tuż po tem, cała linia ruszyła naprzód o kilka wiorst; kolumny się zemknęły, a artyllerya zaczęła nacierać z niepodobną do wiary szybkością. Dywizye Kirisyerów, przeszedłszy przedziały pierwszej linii, w oka mgnienia uszykowały się i kilka świetnych wykonały ataków frontem rozwiniętym. Korpus Dragonów, zostających dotychczas w rezerwie, przeszedł przez obie linie, zamienił się w piechotę i uszykował się w kolumny; potem wysłał flankierów, i uszykował się pod ich zastoną w porządek bojowy, rozpoczął nieustanny ogień batalny. Nakoniec Dragoni wsiedli na koni, a cała Kawalerya zemknęła się w kolumny. Cesarz Jego Mość, przejechawszy w towarzystwie liczego orszaku wszystkie linie wojsk, raczył oświadczyć PP. Jenerałom, Sztab-i Ober Oficerom i rangom niższym zupełne swoje zadowolenie.

Dnia 24-go Sierpnia, Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Michał Pawłowicz raczył odbyć ćwiczenie dywizyonu pionierów konnych. Znajdujące się na tém ćwiczeniu osoby zagraniczne były zdziwione szybkością poruszeń i zręcznością Pionierów w rzucaniu pontonów przez rzekę Mертвоводъ.

(G. O.)

— Przez Najwyższy Ukaz, dany Kantorowi Dworu, 8-go Sierpnia, Panny: Hrabianka Anna Hудовицówna, Xiężniczka Elżbieta Czwertynska, Eudokia Nebołsińówna i Baronówna Natalia Bode, Najłaskawiej mianowane Freylinami Najjaśniejszej Cesarzowej Jej Mości.

— Dla niedostatku sposobności do kształcenia ubogich dzieci stanu szlacheckiego w Guberniach zachodnich, uznawszy za rzecz potrzebną, przedsięwziąć środki do uprzątnienia tego niedostatku, przez urządzenie na to osobnych zakładów w tym kraju, pod wiedzą tamecznych Urzędów Powszechnego Opatrzania, z pomocą, tak ze strony tych Urzędów, jako i Skarbu, P. Minister Spraw Wewnętrznych przedstawił do uwagi Cesarza Jego Mości swoje o tém projekta przez Komitet PP. Ministrów, po którego postanowieniu, dnia 13-go zeszłego Lipca, Jego Cesarska Mość Najwyżey rozkazać raczył: 1) Polecić Ministerium Spraw Wewnętrznych, po skomunikowaniu się z Ministerium Narodowego Oświecenia, przystąpić do urządzenia w Guberniach Zachodnich, pod wiedzą tamecznych Urzędów Powszechnego Opatrzania, zakładów, dla kształcenia dzieci miejscowych Dworzan i Urzędników Stanu niedostatniego. 2) Zakłady te umie-

заведенія дѣтей мѣстныхъ дворянъ и чиновниковъ недостаточнаго состоянія. 2) Заведенія сии основать въ городахъ: Гроднѣ и Кіевѣ, причисливъ къ округамъ cadaго изъ нихъ Приказы смежныхъ губерній, именно къ первому: Гродненскій, Виленскій, Минскій и Бѣлостокскій, а къ послѣднему: Кіевскій, Подольскій и Волынский. 3) Управление заведеніями въ хозяйственномъ отношеніи поручить Приказамъ, а надзоръ за обученіемъ воспитанниковъ, сперва въ Училищныхъ Училищахъ, а потомъ въ Губернскихъ Гимназіяхъ, ввѣрить наблюдению училищнаго начальства. 4) Издержки на содержаніе заведеній отпущать изъ суммъ Приказовъ Общественнаго Призрѣнія съ пособіемъ отъ казны. — Подробное исчисленіе, въ какой мѣрѣ каждый Приказъ, приписанный къ округу заведенія, долженъ участвовать въ таковыхъ издержкахъ, соответственно способамъ его, и какое затѣмъ количество оныхъ слѣдуетъ дополнять со стороны казны, а равно опредѣленіе комплекта воспитанниковъ въ заведеніяхъ и утвержденіе штатовъ для оныхъ, предоставить Министерству Внутреннихъ Дѣлъ, по сношенію съ Министерствомъ Финансовъ. 5) вновь учреждаемыя заведенія помѣщать, вмѣстѣ съ прочими заведеніями Приказовъ, въ принадлежащихъ имъ строеніяхъ; а если нѣтъ для сего удобныхъ и ни чѣмъ незанятыхъ, то въ зданіяхъ казеннаго вѣдомства остающихся безъ употребленія; за неимѣніемъ же тѣхъ и другихъ, приступить къ постройкѣ новыхъ домовъ на счетъ опредѣленнаго изъ казны пособія, не болѣе однако жъ 20 т. рублей, на постройку cadaго дома, по силѣ Устава объ училищахъ дѣтей Канцелярскихъ служителей, Высочайше утвержденного 16-го Февраля 1828 года. 6) Въ отношеніи порядка употребленія суммъ, отпускаемыхъ на содержаніе заведеній, снабженія оныхъ всѣми нужными потребностями, избранія воспитанниковъ въ губерніяхъ, доставленія ихъ въ заведенія и, въ случаѣ болѣзни или совершенной неспособности, обратнаго отправленія въ тѣ губерніи, изъ коихъ они поступили, а также опредѣленія, увольненія чиновниковъ и служителей, собственно по хозяйственной части заведеній, и вообще управленія оною, руководствоваться правилами, изъясненными въ упомянутомъ Уставѣ, и другими постановленіями, въ дополненіе оного изданными. 7) Воспитанниковъ, окончившихъ курсъ въ Гимназіяхъ и отличившихся успѣхами въ ученіи и поведеніи, отправлять въ Университеты: Московскій, Кіевскій, Харьковскій и Казанскій, для усовершенствованія въ наукахъ по юридическому факультету, съ содержаніемъ изъ экономическихъ суммъ заведеній, а въ случаѣ недостатка оныхъ, изъ суммъ Приказовъ тѣхъ губерній, изъ коихъ они поступили; по совершеніи же ими воспитанія въ Гимназіяхъ или Университетахъ, обязать служить по гражданскому вѣдомству 8 лѣтъ, съ тѣмъ, чтобы въ теченіе оныхъ непринужденно изъ нихъ къ Греко-Россійскому и Греко-Унитскому Вѣроисповѣданію прослужили первые пять лѣтъ въ присутственныхъ мѣстахъ Велико-Россійскихъ губерній, а послѣдніе три года продолжали службу въ тѣхъ губерніяхъ, на счетъ коихъ они воспитывались: по окончаніи сей обязанности службы, воспитанники могутъ продолжать оную гдѣ пожелаютъ, или взять отъ оной увольненіе. 8) Въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ доставлять отъ Приказовъ Общественнаго Призрѣнія и училищнаго начальства ежегодные отчеты, отъ первыхъ по хозяйственной, а отъ послѣднихъ по учебной части заведеній. Отчеты по учебной части представлять также ежегодно и Министерству Народнаго Просвѣщенія. (Опуб. Прав. Сен. 7 Сентября 1837 г.) (С. В.)

— Высочайше утвержденнымъ, 9-го Декабря 1835 года, Мнѣніемъ Государственнаго Совѣта повелѣно было учредить при Комитетѣ С. Петербургскаго Попечительнаго Общества о Тюремныхъ особахъ Комитетъ, для разбора нищихъ и изысканія способовъ къ искорененію нищенства въ здѣшней столицѣ, и составить въ руководство сему Комитету надлежащія, по согласенію Г-на Министра Внутреннихъ Дѣлъ съ Президентомъ означеннаго Общества правила. Представленный Генералъ-Адъютантомъ Княземъ Трубецкимъ проектъ таковыхъ правилъ, Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ вносилъ на разсмотрѣніе Комитета Гг. Министровъ, который, признавъ сии правила удовлетворительными, полагалъ утвердить оныя, съ нѣкоторыми указанными имъ измѣненіями и ограниченіями, и обнародовать ко всеобщему свѣдѣнію. На таковое Положеніе Комитета Гг. Министровъ послѣдовало, 6-го минувшаго Юля, Высочайшее соизволеніе. Извѣстивъ, въ слѣдствіе того, подлежащія статьи помнутаго проекта, Г. Министръ представляетъ оный, для обнародованія, въ Правительствующій Сенатъ, присовокупляя, что онъ сообщилъ о

сѣи въ мѣстахъ: Гроднѣ и Кіевѣ, прилѣгавшы до округовъ cadaго з нихъ Уряды Пowszechnego Opatrzienia Gubernij ościennych, mianowicie do pierwszego: Grodzieński Wileński, Miński i Białostocki, a do ostatniego: Kijowski, Podolski i Wołyński. 3) Zarząd zakładów w wydziale gospodarczym poruczyć Urzędowi Powszechnego Opatrzienia, a nadzor około uczenia wychowawców, naprzód w Szkołach Powiatowych, a potem w Gimnazjach Gubernialnych, powierzyć dozorowi zwierzchności szkolney. 4) Koszta, na utrzymanie zakładów wydawać z summ Urzędów Powszechnego Opatrzienia z pomocą od Skarbu. — Szczegółowe wyliczenie, w jakiej ilości każdy Urząd Powszechnego Opatrzienia, przyłączony do okręgu zakładu, powinien mieć uczestnictwo w tych wydatkach, odpowiednio jego zasobom, i jaką przeto ilość ich należy dopełniać ze strony skarbu, jako też oznaczenie kompletu wychowawców w zakładach i utwierdzenie dla nich etatów, polecić Ministerium Spraw Wewnętrznych, po skomunikowaniu się z Ministerium Skarbu. 5) Nowo urządzone zakłady pomieszczać razem z innemi zakładami Urzędów Powszechnego Opatrzienia, w należących do nich budowach; a jeżeli nie ma do tego przydatnych i niczem niezajętych, tedy w budowach, w wiedzy skarbowey zostających bez użycia; w razie zaś, jeżeli nie będzie tych i owych, przystąpić do wybudowania nowych domów na rachunek naznaczoney ze skarbu pomocy, nie więcej jednakże 20-tu t. rubli, na wybudowanie cadaго domu, na mocy Ustawy o szkołach dzieci kancelaryjnych służących, Najwyżey utwierdzoney 16-go Lutego 1828 roku. 6) Względem porządku użycia summ, na utrzymanie zakładów wydawanych, opatrzenia ich we wszystkie potrzebne rzeczy, wybierania wychowawców w guberniach, przysyłania ich do zakładów, i w razie choroby albo zupełney niezdadności, odsyłania na powrót do tych Gubernij, z których weszli, tudzież naznaczania uwalniania urzędników i służących, właściwie w części gospodarskiej zakładów, i w ogólności zarządzania tą częścią, postępować podług prawideł, w pomienionej ustawie opisanych, i innych postanowień, na dopełnienie tej Ustawy wydanych. 7) Wychowawców, którzy ukończyli kurs w Gimnazjach i którzy się odznaczyli w postępach z nauk i prowadzeniu się, wysyłać do Uniwersytetów: Moskiewskiego, Kijowskiego, Charkowskiego i Kazańskiego, dla udoskonalenia się w naukach fakultetu prawnego, z utrzymywaniem z summ ekonomicznych zakładów, a w razie ich niedostatku, z summ Urzędów Powszechnego Opatrzienia tych Gubernij, z których ci wychowawcy weszli; po ukończeniu zaś przez nich nauk w Gimnazjach albo Uniwersytetach, zobowiązać, ażeby wysłużyli w wiedzy cywilney lat 8, z zastrzeżeniem, ażeby w ciągu tych lat nienależący z nich do wyznania Greko-Rossyjskiego i Greko-Unickiego wysłużyli pierwsze pięć lat w sądowych lub urzędowych męyscach Gubernij Wielko Rossyjskich, a ostatnie trzy lata kończyli służbę w tych guberniach, na których rachunek oni się uczyli: po ukończeniu tej służby obowiązany, wychowawcy mogą sprawować ją dalej, gdzie zechcą, albo wziąć z niej uwolnienie. 8) Do Ministerium Spraw Wewnętrznych, Urzędy Powszechnego Opatrzienia i Zwierzchność szkolna mają przysyłać coroczne zdanie sprawy, pierwsze z gospodarczey, a ostatnia ze szkolney części zakładów. Sprawozdanie z części szkolney przysyłać także corocznie i do Ministerium Narodowego Oświecenia. (Op. p. Rz. Sen. 7 Września 1837 roku). (G. S.)

— Przez Najwyżey utwierdzoną, 9 Grudnia 1835 r., Opinią Rady Państwa rozkazano było założyć przy Komitecie S. Petersburskiego Opiekuńczego o Turmach Towarzystwa, osobny Komitet, dla rozpoznania żebraaków, i obmyślenia środków do wytępienia żebractwa w stolicy tutejszey, i ułożyć dla przewodnictwa temu Komitetowi należyte, po zgodzeniu się P. Ministra Spraw Wewnętrznych z Prezydentem pomienionego Towarzystwa, prawidła. Podany przez Jenerał-Adjutanta Xięcia Trubeckiego projekt do tych prawideł, Pan Minister Spraw Wewnętrznych wnosil na rozpatrzenie Komitetu PP. Ministrów, który, po uznaniu tych prawideł za dostateczne, podawał je utwierdzić, z niektórymi wskazanemi przezeń odmianami i ograniczeniami, i opublikować dla powszechney wiadomości. Na to postanowienie Komitetu PP. Ministrów nastalo 6-go zeszłego Lipca, Najwyższe zezwolenie. Na skutek czego, odmieniwszy, które należało, artykuły pomienionego projektu, P. Minister przedstawia go dla opublikowania do Rządzącego Senatowi, dodając, iż doniosł o tém Jenerał-Adjutantowi Xięciu Trubeckiemu, dla załączającego, w cembędzie należało, niezwłoczno z jego

семь Генераль-Адъютанту Князю Трубецкому, для зависящаго, въ чемъ слѣдовать будетъ, нынѣ же, со стороны его распоряженія. (С. П.)

Правила объ установленіи семейныхъ рекрутскихъ очередей на числѣ работниковъ. *)

(къ ст. 15)
Ф О Р М А

Учетъ, составленный такою-то Казенною Палатою по 129-й статьѣ Устава о повинностяхъ, о семействахъ, подлежащихъ очереди рекрутской въ наборъ 0000 года въ рекрутскомъ участкѣ лицъ, тако-го-то сословія, въ такомъ-то городѣ, или селеніи.

Учетъ сей составленъ по свидѣніямъ, до тако-го-то числа изъ участка въ Палату поступившимъ.

Нумеры с е-мействъ.	Имя, отчество и прозвание перво-го члена семей-ства.	Сколько въ на-стоящее время состоитъ на ли-цо подлежащихъ рекрутству.	Когда имен-но, отъ сколь-кихъ работ-никовъ данъ былъ семей-ствомъ при прежнихъ на-борахъ ре-крутъ, и ко-торый, т. е. первой, вто-рой или иной.
По очередному числу 0000 года.	По сказкамъ 8-й ревизіи.	Работни-ковъ, т. е. лицъ, ко-имъ не бо-лѣе бо-ти и не мене 18 лѣтъ отъ роду.	
1	50	Николай Степановъ Вра-гинъ	12 4
2	94	Андрей Михайловъ Ники-тинъ	12 6
3	4	Федоръ Васильевъ Волковъ	12 9
4	8	N. N. N.	11 8
5	13	— — — — —	11 5
6	19	— — — — —	11 7
7	3	— — — — —	11 9
8	45	— — — — —	10 8
9	75	— — — — —	10 5
10	65	— — — — —	9 2
11	42	— — — — —	8 4
12	43	— — — — —	8 6
13	44	— — — — —	8 1
14	41	— — — — —	7 5
15	35	— — — — —	6 5
150	do	И такъ далѣе итти по о-чередному списку до се-мействъ, имѣющихъ по че-тыре души или, по про-стонародному выраженію, до четверниковъ вклю-чительно; потомъ:	
199	do	Пятьдесятъ семействъ тройниковъ, т. е. по 3 души въ каждомъ	150 100
		<i>Примѣчаніе.</i> Но если тройниковъ, или иныхъ низшихъ семействъ, должны въ предстоящій наборъ дать рекрутъ по прави-ламъ Устава: то и всѣ сіи семейства должны быть здѣсь означены порознь, подобно предыдущимъ.	
200	do	Девяносто девять се-мействъ двойниковъ, т. е. по 2 души въ каждомъ	198 150
299	do	Восемь семействъ двой-никовъ, принадлежа-щихъ по Уставу къ о-диночкамъ	16 16
307	do	Пятдесятъ семействъ оди-ночекъ	50 40
308	do	Отдѣленіе второе.	
358	do	<i>Указаніе Казенной Палаты, какіе имен-но семейства состо-ятъ въ объявленнй на-боръ 0000 года на оге-реду и подъ огередию.</i>	
		Казенная Палата нахо-дитъ, что въ наборъ 0000 года состоятъ на очереди и первыми подъ очередь слѣдующія семейства, у-читывая ихъ по налично-му числу работниковъ:	
		<i>1. Составъ на оге-реду.</i>	
		Семейства:	
7	3	N. N. N.	11 9
4	8	— — — — —	11 8
8	45	— — — — —	10 8
6	19	— — — — —	11 7
2	24	— — — — —	12 6
		<i>Примѣчаніе.</i> Такимъ образомъ надлежитъ пред-ставить здѣсь очередными	

*) Смол. Лич. Вѣстн. № 67, 69 и 70.

strony rozporządzenia. (P. P.)

PRAWIDŁA O USTANOWIENIU FAMILIYNYCH KOLEI REKRUTSKICH, Z LICZBY ROBOTNIKÓW. *)

(do art. 15)
F O R M A.

Rachunek, ułożony przez taką-то Izbę Skarbową podług 129 artykułu Ustawy o powinnościach, o familiach podlegających kolei rekruckiej w naborze 0000 roku w uczątku rekruckim osób, takiego-то stanu, w takim to mieście albo wsi.

Rachunek ten, ułożony jest podług wiadomości, do takiego to czasu z uczątku do Izby Skarbowej wesłych.

Numera rodzin.	Imie, oyczeństwo i nazwisko pier-wszego członka rodziny.	Je w tym czasie znajduje się obe-nych rekruczy-nych ulegających	Kiedy miano- wicie, z ilu ro- botników da- ny był przez rodzinę w na- borach upre- dniech rekrut, i który, t. j.: pierwszy, drugi albo in- ny.
Podług popisu 8-ey rewizyi.		Robotni- ków t. j. o- sób mają- cych nie więcej nad 60 i nie mniej 18 lat wieku.	
1	50	Oddział pierwszy. Ogólny wykaz wszystkich rodzin uczątku. Mikołaj Stiepanow Wra- gin	12 4
2	94	Andrzej Michajłow Nikitin	12 6
3	4	Teodor Wasiljew Wołkow	12 9
4	8	N. N. N.	11 8
5	13	— — — — —	11 5
6	19	— — — — —	11 7
7	3	— — — — —	11 9
8	45	— — — — —	10 8
9	75	— — — — —	10 5
10	65	— — — — —	9 2
11	42	— — — — —	8 4
12	43	— — — — —	8 6
13	44	— — — — —	8 1
14	41	— — — — —	7 5
15	35	— — — — —	6 5
150	do	I tak daley idź kole- nym spisem do rodzin, ma- jących po cztery dusze al- bo, podług wyrażenia gmin- nego, do czterwiniaków włącznie; potem:	
199	do	Pięćdziesiąt rodzin trójni- ków, to jest po 3 dusze w każdej	150 100
		<i>Uwaga.</i> Ale jeżeli trójni- kowe, albo inne niższe ro- dziny powinny w naborze następnym dać rekruta podług prawideł ustawy: wtedy wszystkie rodziny po winny być tu wymienio- ne osobno, podobnie jak poprzedzające.	
200	do	Dziewięćdziesiąt dziewięć rodzin dwójnikowych t. j. po dwie dusze w każdej	198 150
299	do	Ośm rodzin dwójni- kowych, należących podług Ustawy do jednokich	16 16
307	do	Pięćdziesiąt rodzin jedyno- kich	50 40
308	do	Oddział drugi.	
358	do	<i>Wykaz Izby Skarbowej, jakie mianowicie rodziny zostają w ogłoszonym na- borze 0000 roku na kolei i pod koleją.</i>	
		Izba Skarbowa znajdu- je, iż w naborze 0000 roku są na kolei i pierwszem po kolei rodziny następu- jące, licząc je podług obe- cnej liczby robotników.	
		<i>1. Są na kolei.</i>	
		Rodziny:	
7	3	N. N. N.	11 9
4	8	— — — — —	11 8
8	45	— — — — —	10 8
6	19	— — — — —	11 7
2	24	— — — — —	12 6
		<i>Uwaga.</i> Tym sposobem trzeba tu wykazać na ko- lei będących na każde dusz	

*) Patrz Kur. Lit. № 67, 69 i 70.

на каждую тысячу душ участка столько семействъ сколько по Манifestу о наборѣ слѣдуетъ <i>взять рекрутъ</i> съ каждой тысячи душъ; а именно въ обыкновенные наборы не менѣе 6-ти, въ чрезвычайные же по разчисленію.				тысячъ участка tyle rodzin, ile podług Manifestu o naborze należy <i>wziąć rekrutów</i> z każdego tysiąca dusz; a mianowicie w naborach zwyczajnych nie mniej nad 6, a w nadzwyczajnych podług rozliczenia.						
Н. Состоитъ <i>подъ огородами.</i>				II. <i>Są po kolei.</i>						
Семейства:				Rodziny:						
12	43	N. N. N.	8	6	12	43	N. N. N.	8	6	{ Należy wziąć rekruta drugiego, jako z dzieściu robotników.
3	4	N. N. N.	12	9	3	4	N. N. N.	12	9	
5	13	N. N. N.	11	5	5	13	N. N. N.	11	5	
14	41	— — —	7	5	14	41	— — —	7	5	
15	35	— — —	6	5	15	35	— — —	6	5	
Примѣчаніе. Семействъ дочернихъ до 1 жено быть представлено здѣсь столько же, сколько семействъ очережныхъ.				Uwaga. Rodzin pokolejnych powinno być tu wykazano tyle, ile jest rodzin kolejnych.						
(Подпись Совѣтника и Столначальника Казенной Палаты.)				(Podpis Sowietnika i Naczelnika Stołu Izby Skarbowey).						

Подлинную форму подписалъ: Предсѣдатель Государственнаго Совѣта, Графъ Новосильцовъ. (С.В.)

Autentyk formy podpisał: Prezydent Rady Państw, Hrabia Nowosilcow. (G. S.)

Варшава, 27-го Сентября.

Его Святлость Фельдмаршалъ Князь Варшавскій, Намѣстникъ Царства, вчера въ 7½ час. утра возвратился изъ Вознесенска въ Варшаву. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 17-го Сентября.

Нѣсколько уже недель журналы извѣщали о предполагаемомъ бракосочетаніи Принцессы Маріи съ Принцемъ Александромъ Виртембергскимъ, дядею Виртембергскаго Короля. Сегодня *Журналъ Првній* напоминаетъ, что этотъ бракъ долженъ наступить въ первыхъ числахъ Октября и будетъ празднуемъ въ Трианонскомъ замкѣ.

— Безпрерывно продолжающіеся нѣсколько дней дожди, остались памятны войску собранному въ лагерь при Компьенѣ, которое потерпѣло бы гораздо больше еслибъ не наметы сооруженные по изобрѣтению Капитана Куртижи, совершенно не проницаемые водою. Холстъ изъ коего они сдѣланы наведенъ растворомъ приготовленнымъ изъ гуммы эластической.

— Правительство объявило сегодня слѣдующія два депеши: „*Байонна 13 Сентября въ 7 час. вечера.* Бригадиръ *Ириарте*, 10 ч. выступилъ изъ Пампелоны чтобы напасть на Карлистовъ при Муро. Произошла стычка, въ которой у Христиносъ 150 ч. сдѣлалось неспособными къ битвѣ. Напротивъ, Карлисты прогнали до Арга. Пампелона спокойна хотя переселеніе изъ оной не прекращается. Войско 11-го ч. обратилось по неправоленію къ Пуэнта ла Рейна, чтобы соединиться съ Генераломъ Улибарі.“ „*Байонна 14 Сентября въ 7 час. вечера.* 10-го ч. въ Мадридѣ получены извѣстія изъ Лиссабона по 1 ч. Сентября, переговоры продолжались еще и ничего неопредѣлено — *Ириарте* и *Улибарі* 12-го ч. стояли при Пуэнта ла Рейна находясь въ готовности напасть на Карлистовъ.

— Генераль, которому юнта въ Пампелонѣ ввѣрила команду сего города прозывается *Каррера*. Это восьмидесятилѣтній старецъ, проживавшій партикулярно въ семъ городѣ со времени Наполеоново войны.

— Изъ Неаполя получены здѣсь письма, которыя сообщаютъ о прибытіи туда одного Испанскаго вельможи изъ главной квартиры *Донъ-Карлоса* въ Кантавіеха, который ѣхалъ чрезъ Францію. Онъ будто получилъ весьма важныя порученія и догадываются что касательно переговоровъ, которые могли бы быть заключены посредствомъ Неаполитанскаго Короля между Королевою Христиною и *Донъ-Карлосомъ*. Въ такомъ случаѣ вѣрно было бы это возобновленіемъ прежняго проекта соглашенія взаимныхъ интересовъ съ обѣихъ сторонъ, посредствомъ бракосочетанія между дѣтьми. Въ Неаполѣ льстились надеждою, что такимъ образомъ удастся напоследокъ рѣшить Испанскіе безпорядки но здѣшніе политики не находятъ этихъ дѣлъ равно благоуспѣшными. По ихъ мнѣнію пройдетъ еще много времени пока въ Испаніи можно будетъ увидѣть слѣды законной силы и ея тамъ упроченія, если прежде которая нибудь сторона не успѣетъ удержатъ верхъ, чѣмъ бы на всегда побѣдила противника. Они говорятъ, что предполагаемый бракъ, неизгладитъ вкоренившася въ жителяхъ несогласія, что слѣдственно напрасны проекты предначертанныхъ въ Неаполѣ договоровъ. Принимая это въ уваженіе, должно бы лучше заключать, что есть другія причины, для которыхъ *Донъ-*

Варшава, dnia 27 Września.

Jaśnie Oświecony Feldmarszałek Xiążę Warszawski, Namiestnik Królewski, wczora o godzinie pół do 8-mej rano, powrócił z Woznesieńska do Warszawy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, dnia 17 Września.

Już od kilku tygodni pisały gazety o zamierzonymъ małżeństwie Xiężniczki *Maryi* z Xięciem *Alexandrem* Wirtemberskim, stryjem Króla Wirtemberskiego. Dziś namienia *Journal des Débats*, że to małżeństwo w pierwszych dniach Października ma przyysć do skutku i będzie obchodzone w zamku Trianon.

— Deszcze, trwające bez przerwy od kilku dni, stały się pamiętne woysku, zebranemu w obozie pod Compiègne, które byłoby więcej ucierpiało, gdyby nie namioty, zrobione podług wynalazku Kapitana *Courtigis*, bynajmniej wody nieprzypuszczające. Płótno, z którego są robione, jest pociągnięte rozczyem z gummy elastycznej przygotowanym.

— Rząd ogłosił dwie następujące depesze: „*Bajonna; 13 Września o godz. 7 wieczorem.* Brygadyer *Iriarte* wymaszerował d. 10 z Pampelony dla uderzenia na Karolistów pod Muró. Przyszło do spotkania, w którym Krystyniści mieli 150 ludzi uniezdatnionych do boju. Karolistów odparto natomiast aż do Arga. Pampelona jest spokojna, lubo wydalenia się z niej nieustają. Woysko obróciło się d. 11 w kierunku do Puente-la-Reyna, dla połączenia się z Jenerałem *Ulibari*.“ „*Bajonna, 14 Września o godz. 7 wieczorem.* Dnia 10 miano w Madrycie wiadomości z Lisbony po d. 1 Września; układy trwały jeszcze, i nic nie postanowiono. — *Iriarte* i *Ulibari* stali d. 12 pod Puente-la-Reyna, w pogotowiu do uderzenia na Karolistów.

— Jenerał, któremu junta w Pampelonie powierzyła dowództwo tego miasta, nazywa się *Carrera*. Jest to ośmdziesięcioletni starzec, który od czasu wojny Napoleoniskiej; prywatnie w tém mieście przemieszkował.

— Otrzymano tu listy z Neapolu, w których donoszą o przybyciu tam pewnego Granda Hiszpańskiego z głównej kwatery *Don Carlosa*, którą zostawił w Cantavieja i jechał przez Francją. Ma on mieć poruczone sobie bardzo ważne zlecenia, jak się domyślają, dotyczące się układów, któreby, za pośrednictwem Króla Neapolitańskiego, między Królową *Krystyną* a *Don-Carlosem* mogły przyysć do skutku. W takim razie, byłoby to zapewne wznowieniem dawnego projektu, skojarzenia spółności interesów obu stron, drogą małżeństwa pomiędzy dziećmi. W Neapolu cieszą się nadzieją, że tą drogą dadzą się zapewne ukończyć narzeszcie zamieszki Hiszpańskie, ale tuteysi politycy nie widzą tamedzney sprawy w równie pomyslném świetle. Ich zdaniem, długi czas jeszcze przeminie, nim będzie można dostrzedz w Hiszpanii ślad prawney siły i jej tamże utrwalenie, jeżeli pierwicy jednej lub drugiej stronie niepowiedzie się spełnić czynu przeważnego, którymby przeciwnika nazawsze pokonała. Mówią oni, że ułożone małżeństwo nie wytępi zakorzenionej w mieszkańcach niezgody, że następnie daremne są projekta zamierzonych w Neapolu układów. To mając na uwadze, wnosiliby raczej można, że inne są powody, dla których *Don Carlos* wysłał pełnomocnika swego do Neapolu.

Карлосъ отправилъ своего уполномоченнаго въ Неаполь.

18-го Сентября.

Принцъ Александръ Виртембергскій нарѣченый супругомъ Принцессы Маріи, прибылъ сюда вчера и остановился въ дворецъ Элизе-Бурбонъ.

— Правительство объявило сегодня сейчасъ полученные четыре телеграфическихъ депеши, изъ коихъ такъ какъ содержаніе первой уже извѣстное, то помѣщаемъ только три слѣдующія: „*Нарбонна 15 Сентября въ 1½ час.* Генераль командующій первою военною дивизіею къ Военному Министру. По извѣстіямъ изъ Валенціи отъ 5 ч. Карлистскіе начальники Кабрера и Форкадель, 3-го ч. съ 10,000 чел. выступили въ Мингланилла. Дивизія Бузренса и Санхеса возвратились 4-го ч. въ эль Пуигъ на три часа отъ Валенціи. *Аргеллесъ* будучи наименованъ другимъ командиромъ въ Королевствѣ Валенціи издалъ прокламацію поощряя либералистовъ къ единству и согласію.“ — „*Байонна 15 Сентября въ 5 час. вечера.* Генераль командующій 20-ю военною дивизіею къ Военному Министру. По донесеніямъ изъ Пампелоны отъ 13-го ч., Правительство не хотѣло принять договора заключеннаго 7 Сентября, и это было поводомъ къ тому, что бывший Вице-Король выступилъ съ войскомъ въ Лумбьеръ съ объявленіемъ, что онъ только одинъ исключительно есть законный начальникъ. Въ слѣдствіе сего Генераль Улибарри не хотѣлъ вмѣстѣ напасть съ Генераломъ Ириарте на Эстеллу. *Гибелалдз* получилъ изъ Толосы въ подкрѣпленіе 3 баталіона, чтобы поставить себя въ возможности сопротивиться бригадирю *О’Доннелю* укрѣпляющемуся въ Андоинъ.“ — „*Байонна 16 Сентября въ 10 час. утра.* Вице-Префектъ къ Министру Внутреннихъ Дѣлъ. 14-го ч. Карлисты подождя ночью съ своими орудіями напали на Андоинъ, который взяли около полудня. Христианосы были прогнаны до воротъ города Гернани. Англійскій легионъ лишился 25 Офицеровъ, но артиллерія спасена. Въ тотъ же самый день *О’Доннель* хотя обратнo занялъ Урнїеху, но вечеромъ оставилъ этотъ городъ отправляясь въ Энгуй.“

— На сегодняшней биржѣ говорили, что Правительство получило извѣстіе, будто удалось Мадридскому Министерству уничтожить въ самомъ началѣ предполагаемое ультралибералистами движеніе. (G.C.)

П р у с с і я.

Берлинъ, 19-го Сентября.

Изъ слѣдующаго показанія видно, какой былъ ходъ холеры въ послѣднія три недѣли съ тѣхъ поръ, какъ припадки и смертные случаи по официальнымъ донесеніямъ сдѣлались извѣстными публично. На четвертой недѣлѣ она опять нѣсколько усилилась.

Съ 22 на 23 Августа заболѣло 123, умерло 55; съ 23 на 24 заб. 120, ум. 57; съ 24 на 25 заб. 108, ум. 59; съ 25 на 26 заб. 95, ум. 41; съ 26 на 27 заб. 135, ум. 81; съ 27 на 28 заб. 104, ум. 70; съ 28 на 29 заб. 90, ум. 36, итого на первой недѣлѣ заб. 775, ум. 399. — Съ 29 на 30 заб. 100, ум. 55; съ 30 на 31 заб. 102, ум. 64; съ 31 на 1 Сентября заб. 67, ум. 48; съ 1 на 2 заб. 97, ум. 56; съ 2 на 3 заб. 87, ум. 66; съ 3 на 4 заб. 96, ум. 57; съ 4 на 5 заб. 72, ум. 42, итого на 2-й недѣлѣ заб. 621, ум. 388. — Съ 5 на 6 заб. 70, ум. 32; съ 6 на 7 заб. 81, ум. 41; съ 7 на 8 заб. 70, ум. 41; съ 8 на 9 заб. 65, ум. 44; съ 9 на 10 заб. 60, ум. 38; съ 10 на 11 заб. 64, ум. 52; съ 11 на 12 заб. 63, ум. 39. Итого на 3-й недѣлѣ заб. 471, ум. 287. — Съ 12 на 13 заб. 89, ум. 59; съ 13 на 14 заб. 74, ум. 44; съ 14 на 15 заб. 73, ум. 55; съ 15 на 16 заб. 76, ум. 39; съ 16 на 17 заб. 91, ум. 45; съ 17 на 18 заб. 58, ум. 37; съ 18 на 19 заб. 83, ум. 48. Итого на 4-й недѣлѣ заб. 544, ум. 327. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Римъ, 5-го Сентября.

По донесеніямъ отъ 26 Авг., середня мѣста города менѣе другихъ пострадали отъ холеры. Папа заперся въ дворецъ своемъ Монте-Кавалло. Скотъ даже предназначенный на убой для его двора, тамъ убиваютъ, чтобы не имѣть съ городомъ никакой связи. 22 ч. пр. м. Папа выѣзжалъ за ближайшіе ворота для показанія себя части народа, но немедленно возвратился во дворецъ. Женскій Монастырь называемый *trinità di Monti* временно распущенъ по случаю появившейся тамъ холеры. Помѣщенныя въ немъ воспитанницы, немедленно отправлены къ родителямъ.

— Недавно говорили о задержаніи нѣкотораго числа подозрѣваемыхъ лицъ и о заключеніи ихъ, но причина сего не была извѣстна. Теперь слышно, что эти люди составили неблагоразумное намѣреніе произвести беспорядки въ церкви Св. Петра во время обряда причтенія къ святымъ, что въ слѣдствіе сего оставлено. Возмутители нарочно избрали такое

Дня 18.

Хижае Alexander Wirtemberski, нареченный Хиженчикъ *Maryi*, прихылъ ту дня вчерашняго и wysiadł w pałacu Elysée-Bourbon.

— Рząd ogłosił dziś tylko co otrzymane cztery depesze, z których gdy pierwsza, znajome już obeymuje wiadomości, umieszczamy z nich przeto tylko trzy następne, a mianowicie: „*Narbonna, 15 Września o godzinie pół do 2-rey.* Jenerał dowodzący pierwszą dywizją woyskową do Ministra woyny. Podług doniesień z Walencyi daty 5-go, Dowódzcy Karolistowscy, *Cabrera i Forcadel*, wyruszyli d. 3 w 10,000 ludzi do Minglanilla. Dywizye *Buerensa i Sanchez*, wróciły dnia 4 do el Puig, o trzy godziny drogi od Walencyi. *Arguelles*, mianowany drugim dowódcą w Królestwie Walencyi, wydał odezwę zachęcającą liberalistów do jedności i zgody.“ — „*Bajonna, 15 Września o godz. 5 wieczorem.* Jenerał dowodzący 20-tą dywizją woyskową do Ministra woyny. Podług doniesień z Pampelony daty 13-go, Rząd nie chciał przyjąć ugody w dniu 7 Września zawartej; co skłoniło byłego Vice-Króla, że stanął na czele woyska w Lumbier, z oświadczeniem, iż on sam tylko jest wyłączanie prawną zwierzchnością. W skutku tego, nie chciał Jenerał *Ulibari* uderzyć wspólnie z Jenerałem *Iriarte* na Estellę. *Guibela* otrzymał z Tolozy 3 bataliony na pomoc, ażeby był w stanie dać odpor Brygadierowi *O’Donnel*, który umachia się w Andoain.“ — „*Bajonna, 16 Września o 10-tej zrana.* Vice-Prefekt do Ministra spraw wewnętrznych. Dnia 14 Września podjechawszy Karolisci w noc ze swemi działami, uderzyli na Andoain, które około południa zdobyli, Krystyniści byli odparci aż pod bramy miasta Hernani. Legia Angielska utraciła 25 oficerów, ale artylleryą ocalono. Tegoż dnia zajął wprawdzie *O’Donnel* Urnieja, ale wieczorem opuścił to miasto, udając się do Enguy.“

— Mówiono na giełdzie dzisiejszej, że Rząd otrzymał wiadomość, jakoby udało się Ministeryum Madryckiemu, zamierzone przez ultraliberalistów poruszenie, w samym zarodzie przytłumić. (G.C.)

П р у с с і я.

Берлинъ, дня 19 Września.

Oto jest wyszczególnienie, jaki był postęp cholery w przeciągu ostatnich trzech tygodni od tego czasu, jak nastąpiły urzędowe zawiadomienia o jej szerzeniu się i przypadkach śmierci. Na czwartym tygodniu znowu się nieco wzmogła.

Z dnia 22 na 23 Sierpnia zachorowało 123, umarło 55; z 23 na 24 zach. 120, um. 57; z 24 na 25 zach. 108, um. 59; z 25 na 26 zach. 95, um. 41; z 26 na 27 zach. 135, um. 81; z 27 na 28 zach. 104, um. 70; z 28 na 29 zach. 90, um. 36; w ogóle na pierwszym tygodniu zach. 775, um. 399. — Z 29 na 30 zach. 100, um. 55; z 30 na 31 zach. 102, um. 64; z 31 na 1 Wrześ. zach. 67, um. 48; z 1 na 2 zach. 97, um. 56; z 2 na 3 zach. 87, um. 66; z 3 na 4 zach. 96, um. 57; z 4 na 5 zach. 72, um. 42; w ogóle na drugim tygodniu zach. 621, um. 388. — Z 5 na 6 zach. 70, um. 32; z 6 na 7 zach. 81, um. 41; z 7 na 8 zach. 70, um. 41; z 8 na 9 zach. 63, um. 44; z 9 na 10 zach. 60, um. 38; z 10 na 11 zach. 64, um. 52; z 11 na 12 zach. 63, um. 39; w ogóle na trzecim tygodniu zach. 471, um. 287. — Z 12 na 13 zach. 89, um. 59; z 13 na 14 zach. 74, um. 44; z 14 na 15 zach. 73, um. 55; z 15 na 16 zach. 76, um. 39; z 16 na 17 zach. 91, um. 45; z 17 na 18 zach. 58, um. 37; z 18 na 19 zach. 83, um. 48; w ogóle na czwartym tygodniu zachorowało 544, umarło 327. (A.P.S.Z.)

В ѣ с н ѣ.

Рzymъ, 5-го Września.

Podług wiadomości pod dniem 26-tyм Sierpnia: Szrodkowe punkta miasta mniej od innych ucierpiały przez cholęę. Papież zamknął się w pałacu swoim Monte Cavallo. Nawet bydło, przeznaczone na rzeź dla dworu jego, tamъ zabijane bywa, ażeby żadney nie mieć z miastem styczności. Dnia 22 z.m. wyjeżdżał Papież za najbliższą bramę, dla pokazania się częsci ludu, ale niedługo wrócił do pałacu. Klasztor żeński, zwany *Trinità di Monti* został rozpuszczony tymczasowie z powodu wynikłej tamъ cholery. Dzieci w nim umieszczone, odesłano natychmiast do rodziców.

— Niedawno mówiono o uwięzieniu pewney liczby podeyrzanych osób, i osadzeniu ich w bezpiecznym miejscu, ale przyczyna tego wiadomą nie była. Teraz słychać, że ci ludzie ułożyli niedorzeczny plan wznieść zgiełk w kościele S. Piotra, podczas obrzędu, gdy miała nastąpić kanonizacya, która właśnie odłożoną została. Burzliwcy obrali umyślnie taką chwilę, ażeby

время, чтобы среди общей суматохи овладеть замкомъ Св. Ангела, на каковой предметъ будто заключены были связи съ галерными преступниками и даже съ военными принадлежащими къ гарнизону замка; это послѣднее кажется невѣроятно, ибо до сихъ поръ никто не задержанъ изъ военныхъ, кромѣ одного давно уже отставнаго Офицера. Такъ какъ на счетъ всего этого дѣла, сохраняютъ до сихъ поръ глубокую тайну, то не извѣстно, какая могла быть цѣль подобнаго покушенія. Можетъ быть полагались на постороннюю помощь или на подкрѣпленіе со стороны народа? ибо сами собою заговорщики не были бы въ состояніи ничего сдѣлать. Каждый содрогается при одной мысли о исполненіи ихъ плана: не потому, чтобы должно было опасаться низверженія существующаго порядка дѣлъ, но принимая въ уваженіе слѣдствія, какія бы произвелъ одинъ страхъ на жителей Рима во время господствующей холеры. Впрочемъ здѣшній городъ начинаетъ освобождаться отъ своего бѣдствія и принимать новую жизнь, ибо навѣрное извѣстно, что холера уменьшается и что вмѣсто нея появляется обыкновенная здѣсь лихорадка. Напротивъ она распространяется въ окрестностяхъ, куда отправляютъ отсюда лѣкарей и медикаменты. На послѣдокъ полиція издала запрещеніе продавать незрѣлые плоды, а дыни и арбузы продаваемые народу за самую низкую цѣну, всѣ откупила и запретила дальнѣйшую ихъ продажу. (G. C.)

7-го Сентября.

Молва о недавно открытомъ заговорѣ исключая холеры составляетъ единственный предметъ разговоровъ. Заговоръ даѣтъ поводъ ко многимъ догадкамъ, а навѣрное ничего не извѣстно, касательно же заразы, врачи согласны, что она давно уже достигла своей высшей точки и съ тѣхъ поръ много ослабла. Папа выѣзжалъ нѣсколько разъ, что всегда производитъ пріятное впечатлѣніе на жителей Рима и Кардиналы теперь опять показываются народу чаще. Издѣсь узнать, какъ и вездѣ, мало помалу, что эта болѣзнь не такъ опасна, какъ думали, и что правильный образъ жизни есть первое предохранительное средство. Разныя распоряженія, частію для сохраненія общественнаго блага, частію для поддержанія спокойствія и здоровья появились въ послѣдніе дни и Римляне приписываютъ ихъ вмѣстѣ съ другими, достохвальными учрежденіями, усердію всеми уважаемаго Австрійскаго Посланника, Графа Лютцова. Къ числу умершихъ третьяго дня къ сожалѣнію принадлежитъ Королевско-Датскій Генеральный Консулъ Л. Кіавери. 5-го ч. здѣсь заболѣло холерою 249, умерло 116, на 6-е ч. заболѣло 295, умерло 140.

Неаполь, 2-го Сентября.

Послѣ прекрасной погоды, которая продолжалась три мѣсяца, но въ послѣднее время была слишкомъ знойна и по временамъ прерываема бурями, вчера наконецъ сдѣлалась ощутительная перемена въ атмосферѣ. Воздухъ въ слѣдствіе Сирокко сталъ душенъ и сфатованъ и покрытъ тучами небо удерживаетъ горячіе солнечные лучи, не большой по временамъ падающій дождикъ освѣжаетъ перегорѣвшую и пересохшую землю и прохладяетъ раскаленную мостовую. Къ тому же вѣетъ довольно свѣжій вѣтеръ, все это вмѣстѣ производитъ благотворное и успокоительное впечатлѣніе и вѣроятно искоренитъ совершенно все еще господствующую здѣсь болѣзнь. Это рѣдкое явленіе, что она такъ долго свирѣпствуетъ въ одной странѣ— скоро уже будетъ тому годъ, какъ она здѣсь появилась. Послѣдній бюллетень о холерѣ слѣдующій: съ 23-го на 24-е умерло: 4, съ 24 на 25: 4; съ 25 на 26: 2; съ 26 на 27: 6; съ 27 на 28: 4; съ 28 на 29: 8; съ 29 на 30: 9; съ 30 на 31: 2. (A.P.S.Z.)

Испанія.

Мадридъ, 10-го Сентября.

Утверждаютъ, что послѣднее тайное засѣданіе Кортесовъ касалось удаленія Королевы Правительницы. Другіе говорятъ, что будетъ ей приданъ правительственный совѣтъ.

— Говорятъ, что опять открытъ Карлистскій заговоръ, въ слѣдствіе коего, тотчасъ задержано 34 лица, однихъ почти Графовъ, Маркграфовъ и знатнѣйшихъ Вельможъ. Начальникъ этаго мятежа Полковникъ Райгенъ задержанъ въ ту минуту, когда хотѣлъ оставить столицу.

— Говорятъ здѣсь о томъ, чтобы на случай приближенія непріятеля къ столицѣ составить комитетъ общественной безопасности. Всѣ военныя и гражданскія власти собрались на совѣтъ для изысканія средствъ къ защитѣ, еслибъ угрожали столицѣ, къ чему кажется стремятся *Донъ-Карлосъ*, *Кабрера* и *Дариатеги*. Первый двинется отъ Мондехара, второй отъ Тага а третій отъ Лагранья. *Эспартеръ* послано приказаніе, чтобы поспѣшно приближался къ Мадридъ.

поśród powszechnego zamieszania opanować zamek S. Anioła, w którym to celu miały być skojarzone stosunki z więźniami galerowemi, a nawet z wojskowemi, do załogi zamku należącemi; to ostatnie nie zdaje się być prawdziwem: dotąd bowiem niearesztowano nikogo z wojskowych, wyjawszы pewnego, dawno już dymisyywanego Oficera. Ponieważ względem całej tej rzeczy, ścisła dotąd zachowują tajemnicę, niewiadomo przeto jeszcze, jaki właściwie mógł być cel podobnego zamachu. Może rachowano na obcą pomoc, albo na poparcie ze strony ludu? bo sami przez się, nie byłiby śpiskowi w stanie nic zdziałać. Lecz każdy wzdyga się na samą myśl o wykonaniu ich planu; nie dla tego, iżby się należało lękać obalenia istnącego porządku rzeczy, ale ze względu na skutki, jakieby zdziałał sam postrach na mieszkańcach Rzymu podczas panującej właśnie cholery. Zresztą tutejsze miasto zaczyna się ze swej przygody otrząsać i nowe przybierać życie; wiemy albowiem z pewnością, że cholera zmniejsza się poczyną, i że w miejsce jej następuje zwyczajna tutaj febra. Natomiast szerzy się w okolicznych miejscach, dokąd wysyłają zład lekarzy i lekarstwa. Policya wydała nareszcie zakaz przedawania niedojrzałych owoców, a melony i arbuzy, które za bardzo niską cenę przedawano pospólstwu, wszystkie wykupiła i dalszej ich sprzedaży zabroniła. (G. C.)

Дня 7.

Погоски о недавно открытомъ спisku, oprócz cholery, stanowią jedyny przedmiot rozmowy. Spisek ten był powodem do wielu domysłów, pomimo to, że nie pewnego nie można się dowiedzieć, a względem cholery, lekarze zgadzają się, że przed kilką dniami dosięgła najwyższego swojego punktu i odtąd wiele straciła na pierwszej swej mocy. Papież wyjeżdżał już kilka razy, co zawsze przyjemne sprawia wrażenie na mieszkańcach Rzymu, a także Kardynałowie znowu się częściej ukazują ludowi. Coraz się też więcej tu przekonywają, jak i wszędzie, że choroba ta jednak nie jest tak zaraźliwą, jak rozumiano, i że regularne życie, jest najlepszym zabezpieczającym środkiem. W ostatnich dniach wydano wiele stosownych rozporządzeń, częścią ku dobru powszechnemu, a częścią do utrzymania spokojności i zdrowia służących, co Rzymianie wraz z innemi chwalebniemi krokami przypisują gorliwości powszechnie szanowanego Posła Austriackiego Hrabiego Lützow. — Po między zmarłymi wczoraj liczy się na nieszczęście, Królewsko-Duński Konsul Jeneralny L. Chiaveri. D. 5 zachorowało tu na cholere 249 osób, umarło 116, a d. 6 zachorowało 295, umarło 140.

Neapol, 2 Września.

Po trzymiesięcznej, tylko w ostatnim czasie nieco gorącej, przerywanej burzą pogodzie, wczoraj nastąpiła bardzo znaczna zmiana w atmosferze. Powietrze, chociaż skutkiem następnego Scirocco jest jeszcze bardzo duszące, jednak pokryte chmurami niebo, wstrzymuje natężone promienie słoneczne, a niewielki deszcz, spadający niekiedy, odświeża wypaloną suchą ziemię i ochładza bruk rozpalony. Przytém wieje dość mocny wiatr, co wszystko sprawia dobroczynne i zaspakajające skutki i zapewne zupełnie zniszczy zarodek panującej tu jeszcze choroby. Jestto zupełnie rzadkie zjawisko, iż się ona tak długo trzyma na jednym miejscu, gdyż dopiero wkrótce rok, jak tu istnieje. Ostatni biuletyn choleryczny brzmi jak następuje: Z dnia 23 na 24 umarło 4; z 24 na 25: 4; z 25 na 26: 2; z 26 na 27: 6; z 27 na 28: 4; z 28 na 29: 8; z 29 na 30: 9; z 30 na 31: 2. (A.P.S.Z.)

Hiszpania.

Madryt, dnia 10 Września.

Nieprzestają utrzymywać, że ostatnie posiedzenie tajne Korteżów, było względem usunięcia Królowej Regentki. Inni mówią, że będzie jej Rada rządząca przydana.

— Mówią, że odkryto znowu śpisek Karolistowski, w skutku którego, uwieziono zaraz 34 osób, a do tego samych prawie Hrabów, Margrabiów i znacniejszych szlachty. Przywódzcą tego śpisku, Półkownik *Raigen*, został aresztowany pod tę właśnie porę, gdy miał zamiar opuścić stolicę.

— Jest mowa o tém, aby na przypadek zbliżenia się nieprzyjaciela do stolicy, utworzyć Komitet bezpieczeństwa publicznego. Wszystkie władze wojskowe i cywilne, zebrały się na radę dla obmyślenia środków obrony, jeżeliby stolica zagrożoną została, do czego zdają się zmierzać w działaniach swoich, *Don Carlos*, *Cabrera* i *Zariateguy*. Pierwszy posuwa się drogą od Mondejar, drugi od Tagu, a trzeci od La-Grania. *Espartero*wi posłano rozkaz, ażeby śpiesznym pochodem dążył do Madrytu.

— Въ Малагѣ хотѣли обнародовать *Донъ-Карлоса* Королемъ, что не удалось. Старались также произвести безпорядки стремящіеся къ перемѣнѣ Манистерства но и въ томъ не успѣли. (G. C.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Лиссабонъ, 30-го Августа.

На дняхъ прогуливался по улицамъ столицы Принцъ *Фердинандъ* супругъ Королевы. Замѣчено что караулы не изъявили ему должныхъ почестей, что кажется сдѣлано съ высочайшаго повелѣнія. Королева ежеминутно ожидаетъ разрѣшенія отъ бремени.

— Временное регентство составленное приверженцами хартіи *Донъ Педро*, походящееся подъ управленіемъ Герцога *Терсеиры*, издало слѣдующій манифестъ, въ которомъ объявляетъ свои намѣренія Португальскому народу: — „Извѣстно всѣмъ какъ Король нашъ *Донъ Педро IV*, овладѣвъ послѣ своихъ предковъ Португальскимъ престоломъ, сходно съ прежнимъ государственнымъ кореннымъ закономъ, добровольно отказался отъ Короны, и тѣмъ самымъ составилъ новое коренное уложеніе и новую династію. Извѣстно также, что Принцъ изъ Португальскаго дома, старался лишить насъ пріобрѣтенныхъ такимъ образомъ выгодъ, и что даже нѣкоторое время пользовался властію. Но горсть твердыхъ Португальцевъ, неумолимо дѣйствуя подъ руководствомъ сочинителя хартіи, возстановила оную и утвердила на престолѣ Королеву *Донну Марію II*. — Не нужно вспоминать, какихъ это стоило жертвъ Португальскому народу; всѣхъ классовъ жители соединили вмѣстѣ свои усилія. Новый порядокъ дѣлъ, оставался ненарушимымъ до 9 Сентября 1836, то есть до того времени, пока чернь Лиссабона побужденная зломыслими людьми, не произнесла матежныхъ восклицаній противу законовъ обезпечивающихъ престолъ и народъ, уничтожило узы единства для введенія прежняго уложенія, тотчасъ въ самомъ началѣ признаннаго вреднымъ. Пренебрежена присяга, сокрушенъ скрипетръ въ рукахъ Королевы, а хартія истоптана ногами. Объемлющая совершенную власть олигархія, открыла свои планы, созвала представителей народа, насильно направляя ихъ мнѣніями. Получила даже перевѣсъ надъ престоломъ, лишая его свободы выбора своихъ совѣтниковъ и принуждая Королеву принимать издаваемые постановленія. Несмотря на всѣ усилія этихъ присовѣтелей правленія, на возгласъ „Да здравствуетъ Королева и хартія!“ эхо отозвалось во всѣхъ провинціяхъ и храбрые Португальцы среди благословеній народа стремятся освободить край и Королеву. — Регентство по сему объявляетъ: 1) Что не признаетъ другаго уложенія кромѣ хартіи *Донъ Педро IV* принятой народомъ; 2) что не дозволитъ дѣлать никакихъ въ ней перемѣнъ, развѣ только на случай, еслибы были обществомъ признаны необходимыми; 3) что единственною цѣлю имѣть возстановить престолъ и дозволить всему краю пользоваться преимуществами предписанными хартіею; 4) что нехочетъ мѣшаться въ управленіе и публичныя дѣла и что исполнивъ свое намѣреніе, приметъ законы предписанные хартіею; ибо старается только возвести престолъ къ прежнему достоинству и упрочить благосостояніе народа. — Именемъ своихъ и всѣхъ благомыслящихъ Португальцевъ, Регентство издаетъ сей манифестъ; какъ дѣло идетъ о вѣрѣ, престолѣ и правахъ народа. — Въ Торресъ-Ведрасъ 21 Августа 1837 г. (подп.) Герцогъ *Терсеира*, Маркграфъ *Сальданга*, Л. де *Са Монсвиго де Альбукерке*. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 25-го Августа.

Кажется, что Адмиралъ *Руссенъ* Французскій Посланникъ въ несогласіи съ Портою. Это приписываютъ обстоятельству, что хотя флотъ отпавленъ былъ въ Тунисъ, однако утѣрили Адмирала, что онъ совершенно другое имѣлъ назначеніе. Въ такомъ случаѣ, Г. *Руссенъ* призналъ нужнымъ отправить курьера въ Марсель а между тѣмъ военнымъ французскимъ кораблемъ при Смирнѣ далъ повелѣніе неупускать изъ виду Турецкаго флота и недовольствуй войти ему въ Тунисъ. Подобный поступокъ не можетъ нравиться Портѣ, особенно потому, что она въ правѣ дѣлать распоряженія въ Тунисѣ по своему усмотрѣнію. При такихъ обстоятельствахъ, дружественныя отношенія должны были ослабѣть, и такъ Порта съ самою строгою осторожностію смотритъ на Французское Правительство и сдѣлалась недовѣрчивою. Впрочемъ дѣлаемая приготовленія въ Дарданеллахъ подъ руководствомъ иностранныхъ Офицеровъ суть лучшимъ указателемъ, что Порта наиболее опасается Франціи и что также не очень полагается на Англійскую политику, которая, въ отношеніи Турецкихъ дѣлъ, двусмысленна. Вскорѣ Дарданеллы, уже самою природою къ тому назначенные, примутъ видъ грозной крѣпости. (G. C.)

— W Maladze chciało ogłosić *Don Carlosa* Królem, co się niepowiodło. Chciano także wznieść rozruchy, dające do zmiany Ministeryum, ale i to bezskutecznie. (G. C.)

PORTUGALIA.

Lisbona, d. 30 Sierpnia.

W tych dniach przejeżdżał się po ulicach stolicy Xiążę *Ferdynand*, małżonek Królowej. Uważano, że straż nie oddawała mu należnych honorów, co podobno z wyższego nastąpiło rozkazu. Królowa spodziewa się co chwila porogu.

— Tymczasowa Regencya, utworzona przez stronników karty *Don Pedra*, a zostająca pod kierunkiem Xięcia *Terceiry*, wydała następujący manifest, w którym ludowi Portugalskiemu oznajmia swe zamiary: — „Wiadomo wszystkim, jak Monarcha nasz, *Pedro IV*, odziedziczywszy po swych przodkach tron Portugalski, stosownie do dawnego prawa zasadniczego państwa, złożył dobrowolnie koronę, tworząc tѣm samѣm nowe prawo zasadnicze i nową dynastją. Wiadomo równie, że Xiążę ze krwi Portugalskiej usiłował ogołocić nas z pozyskanych tym sposobem korzyści, i że nawet przez niejakiś czas posiadał władzę. Lecz garstka niezłomnych Portugalczyków, czynnie działając, pod wodzą twórcy karty, przywróciła ją i utwierdziła na tronie Królowę *Donnę Maryę II*. — Nie ma potrzeby przypominać, ile to poświęcenie się kosztowało lud Portugalski; mieszkańcy wszystkich klas łączyli wspólnie swe usiłowania. Nowy porządek rzeczy pozostał niezachwianym aż do d. 9 Września 1836, to jest: do chwili, w której pospólstwo Lisbony, podburzone przez ludzi niegodziwych, wzniósł okrzyki buntownicze przeciw prawom ubezpieczającym tron i naród, zniweczyło węzły społeczeństwa, dla wprowadzenia dawnej ustawy, zaraz w związku uznanej za szkodliwą, owej wątki tkanki zwojniczych obietnic. Złamano przysięgę, skruszono berło w ręku Królowej, a kartę nogami zdeptano. Ogarniająca zupełną władzę oligarchia, rozwinięta swe plany, zwołania reprezentantów narodu, przemocą kierując ich zdania. Wzięta przewagę nawet nad tronem, pozabawiając go wolności wyboru swych radców i zmuszając Królowę do przyjmowania wydawanych postanowień. Mimo wszelkich usiłowań owych przywłaszczycieli rządu, odgłosowi: „niech żyje Królowa i karta!“ odpowiedziało, echo we wszystkich prowincjach, a waleczni Portugalczycy, szczerzy błogosławieństwom narodu, dążą oswobodzić kraj i Monarchinię. — Regencya więc oświadcza: 1) Ze nie uznaje innej ustawy, prócz karty, nadanej przez *Don Pedra IV*, a od narodu przyjętej; 2) Ze nie dozwoli czynienia żadnych zmian w karcie, chyba w razie, gdyby były przez ogół za konieczne potrzebne uznane; 3) Ze za jedyny cel ma przywrócić tron i kraj cały w posiadanie prerogatyw, zapewnionych kartą; 4) Ze nie chce się mieszać do administracyi i spraw publicznych, i że dokonawszy swego zamiaru, oddaje się pod prawa, kartą przepisane; albowiem pragnie tylko wznieść tron do dawnej godności i zapewnić pomyślność ludu. — W imieniu swoim i wszystkich dobrze myślących Portugalczyków, Regencya wydaje ten manifest, bo idzie o sprawę religii, tronu i przywilejów ludu. — W Torres Vedras, dnia 21 Sierpnia 1837 r. (podpisano:) Xiążę *Terceira*, Margrabia *Saldanha*, L. de *Sa Monsuiho de Albuquerque*. (G. C.)

ТУРСУА.

Konstantynopol, d. 25 Sierpnia.

Zdaje się, że Admirał *Roussin*, Posel francuzki, jest w nieporozumieniu z Portą. Przypisują to okoliczności, że chociaż flota wyprawiona była do Tunetu, zapewniano przecie, że wcale inne miała przeznaczenie. W takiem położeniu rzeczy, uznał P. *Roussin* potrzebę wyprowadzić gońca do Marsylii, a tymczasem dał rozkaz wojennym okrętom francuzkim na stanowisku pod Smirną, ażeby floty tureckiej nie spuszczały z oka i niepozwoiliły jej wpłynąć do Tunetu. Podobne postąpienie nie może podobać się Porcie, zwłaszcza, że ma niezaprzeczone prawo robić rozporządzenia w Tunecie podług swego upodobania. W takiem położeniu rzeczy musiały się zachwiać przyjacielskie stosunki, jako, że uważyła Pорта Rząd francuzki z największą ostrożnością, i stała się niedowierzającą. Przygotowania z resztą czynione w Dardanellach pod kierunkiem cudzoziemskich oficerów, są najlepszą skazówką, że Pорта najwięcej obawia się Francyi i że również niewiele się spuszcza na angielską politykę, która co do spraw Turcyi, jest dwóznaczną. Wkrótce Dardanella, już z samej natury do tego sposobne, przybiorą postać groźnej warowni. (G. C.)

В И Л Н А.

Виленская Губернская Гимназія, осчастливленная Всемилостивѣйшимъ посѣщеніемъ Государя Императора во время проезда Его Величества чрезъ Вильну 10-го Августа, по окончаніи въ ней экзамена праздновала начатіе учебнаго года и новаго курса наукъ, скромнымъ, но приличнымъ торжествомъ и тѣмъ не менѣе оставившимъ глубокое впечатлѣніе въ сердцахъ юныхъ ея воспитанниковъ, Актомъ. Этотъ Актъ происходилъ 8-го ч. с. м. въ Среда, слѣдующимъ порядкомъ: Въ 9 часовъ по утру ученики всѣхъ классовъ, въ сопровожденіи Г. Директора, Инспектора и всѣхъ Учителей, отправились въ церковь Св. Іоанна, гдѣ по пропѣтіи Священнослужителемъ церковнаго гимна, о низпосланіи Св. Духа на учащихся (*Veni Creator*), слушали обѣдню. Возвратившись изъ церкви тѣмъ же порядкомъ, ученики всѣхъ классовъ, занявъ назначенныя для нихъ мѣста, во вновь отдѣланной залѣ литературныхъ чтеній, ожидали Господина Помощника Попечителя Вѣлорусскаго Учебнаго Округа, Статскаго Совѣтника и Кавалера, Евареста Андреевича *Грубера*, удостоившаго сей актъ своимъ присутствіемъ. По прибытіи Его, полковая музыка заиграла національный гимнъ: *Боже Царя храни!* Въ эту торжественную минуту, всѣ присутствующіе въ безмолвіи, мысленно возносясь къ Подателю всѣхъ благъ, творили тихую молитву, о благоденствіи и долготѣи Всевѣстѣйшаго Монарха, коего истинно Царскими щедротами, всѣ учебныя заведенія приведены въ цвѣтущее состояніе. Послѣ чего Г. Директоръ прочелъ списокъ учениковъ, удостоившихся получить награды книгами и похвальными листами, за успѣхи въ наукахъ и добрую нравственность. Г. Помощникъ Попечителя благоволилъ самъ раздавать награды. При раздачѣ книгъ ученикамъ 3-хъ высшихъ классовъ играла музыка. Потомъ розданы были книги ученикамъ 3-хъ низшихъ классовъ и похвальные листы; а Инспекторомъ Гимназіи прочитанъ былъ списокъ ученикамъ, удостоившимся публичной похвалы, которыми розданы были сверхъ того портреты Его Императорскаго Высочества Цесаревича Наслѣдника Престола. Наконецъ прочитанъ былъ списокъ учениковъ, назначенныхъ къ переводу въ высшіе классы. Послѣ того ученики уже по новому распредѣленію, сопровождаемые Учителями, перешли въ свои классы. Актъ кончился осмотрѣніемъ Выставки художественныхъ произведеній учениковъ, которая устроена была въ залѣ приготовительнаго класса и близъ лежащемъ VII-мъ классѣ. Ее составляли прекрасные образцы чистописанія, чертежи линейнаго рисованія по Франкеру, и чертежи начертательной Геометріи, проекціи географическихъ картъ, архитектурныя чертежи и физическія машины, рисунки разнаго рода карандашемъ и кистью, и географическія карты вмѣстѣ съ таблицами по методу Жуковскаго; также топографическія планы и планы съѣмки, сдѣланной учениками въ окрестностяхъ Вильны. Г. Помощникъ Попечителя, осмотрѣвъ всѣ эти произведенія и плоды прилѣжныхъ занятій учениковъ Гимназіи, изъ коихъ два ученика: Жилинскій Антонъ и Верига Іосифъ, за успѣхи оказанные ими въ рисованіи, заслужили получить особые похвальные листы. Вслѣдъ за тѣмъ, многія почетныя особы, родители и родственники учениковъ, съ любопытствомъ осматривали Выставку, Библиотеку, Гимназическій Кабинетъ и всѣ вообще классы Гимназіи, любясь изящностью рисунковъ, изобиліемъ учебныхъ пособій и вообще чистотою и порядкомъ въ которомъ содержатся всѣ учебныя залы. Во все продолженіе этого времени до 2-хъ часовъ по полудни, при благопріятствовавшей погодѣ, отличная полковая музыка разыгрывала на дворѣ лучшія пѣсы новѣйшихъ композиторовъ. Праздникъ кончился съ послѣдними звуками пѣсни: *Боже Царя храни.*

Имена учениковъ удостоившихся получить награды, за успѣхи въ наукахъ и хорошее поведеніе:

Серебряными медалями награждены ученики VII-го Класа:

Чарнобай Ипполитъ.
Серанвиль Климентій.

Аттестатами: Ученики VII-го Класа:

Орда Андрей.
Томашевичъ Валеріанъ.
Решко Клавдій.

Имена учениковъ удостоившихся за отличные успѣхи въ наукахъ и нравственность къ наградамъ *Книгами.*

Ученики I-го Класа:

Дубицкій Іосифъ.
Шостакъ Станиславъ.
Рачинскій Эдуардъ.

II-го Класа:

Лапшевскій Александръ.

W I L N O.

Wileńskie Gubernialne Gimnazjum, uszczęśliwione Najmilszemi odwiedzeniem przez łaskawie Panującego Cesarza, w czasie przejazdu Jego Cesarskiej Mości przez m. Wilno, dnia 10 Sierpnia, po zakończeniu w niém examinów, obchodziło zaczęcie roku szkolnego i nowego kursu nauk, przez Akt, acz skromny, lecz odpowiedni uroczystości, który pozostawił głębokie wrażenie na sercach młodych jego wychowanków. Akt ten odbył się dnia 8 Września we Środę, w następującym porządku: o godzinie 9-tej zrana, uczniowie klas wszystkich, w towarzystwie P. Dyrektora, Inspektora i wszystkich Nauczycieli, udali się do Kościoła Sw. Jana, gdzie po odśpiewaniu przez Kapłana obrzęd sprawującego, hymnu kościelnego o zesłaniu Ducha Sw. na uczącą się młodzież (*Veni Creator*), wysłuchali Mszy Sw. Powróciwszy z Kościoła tymże porządkiem, uczniowie klas wszystkich, zajmując wskazane dla nich miejsca w urządzonyj nanowo sali dla wieczorów i ćwiczeń literackich i naukowych, oczekiwali przybycia JW. Pomocnika Kuratora Białoruskiego Okręgu Szkół, Radcy Stanu i Kawalera Ewarysta Andrzejewicza *Grubera*, który raczył akt ten zaszczyścić swoją obecnością. Po przybyciu jego, półkowa muzyka odegrała hymn narodowy: *Boże zbaw Króla!* W tę uroczystą chwilę, wszyscy przytomni w głębokim milczeniu, wznosząc się myślą do Dawcy wszego dobra, zanosili doń modły za pomyślność i najdłuższe życie Najłaskawszego Monarchy, przez którego hojność i szczerobliwość prawdziwie Cesarzką, wszystkie zakłady naukowe są doprowadzone do kwitnącego stanu. Po czém P. Dyrektor odczytał listę uczniów, którzy za pilność, postępy w naukach i chwalebne prowadzenie się, zasłużyli na otrzymanie nagród w książkach i listach pochwalnych. JW. Pomocnik Kuratora, raczył sam rozdawać nagrody. W czasie rozdawania Książek uczniom 3-ich klas wyższych, grała muzyka. Potém rozdane zostały książki uczniom trzech klas niższych i listy pochwalne, a Inspektor Gimnazjum przeczytał spis uczniów, uznanych za godnych pochwały publicznej, którym nadto rozdane zostały portrety Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu. Nakoniec przeczytano listę uczniów promowanych do klas wyższych. Po czém wszyscy uczniowie, już podług nowego rozdzielenia, w towarzystwie Nauczycieli, udali się do klas im wskazanych. Akt się zakończył na obejrzeniu Wystawy robot do sztuk pięknych odnoszących się, przez uczniów wykonanych, jaka urządzona była w sali, służącej za klasę przygotowawczą i w przyległej jej Klassie siódmej. Wystawę tę składały piękne wzory kalligraficzne, figury linearnego rysunku podług *Francœur'a*, figury geometryi wykreslonej, projekcyje kart geograficznych, wzory architektoniczne i machin fizycznych, rysunki różnego rodzaju kredą i tuszem robione i karty geograficzne, tudzież tablice historyczne podług metody Żukowskiego, także plany topograficzne i mappa planu zdjętego przez uczniów w okolicach Wilna. P. Pomocnik Kuratora oglądał wszystkie te roboty i owoce pilnej pracy uczniów Gimnazjum, z których dwaj Żyliński Antoni i Weryha Józef, za postępy przez nich okazane w sztuce rysowania, zasłużyli na otrzymanie oddzielnych listów pochwalnych. Następnie wiele szanownych osób, rodzice i krewni uczniów, ciekawie oglądali Wystawę, Bibliotekę, Gabinet Gimnazyalny i wszystkie w powszechności klasy Gimnazjum, z największym upodobaniem widząc wzorową piękność rysunków, obfitość pomocy naukowych i w ogólności czystość i porządek, w jakim się utrzymują wszystkie sale klasyczne. W przeciągu tego czasu do godziny 2-giej po południu, przy najpiękniejszej pogodzie, jedna z lepszych muzyka półkowa odegrywała na dziedzińcu celniejsze sztuki nowszych kompozytorów. Obchód zakończyły uroczyste dźwięki pieśni: *Boże zbaw Króla!*

Nazwiska uczniów, którzy za postępy w naukach i wzorowe prowadzenie się, zasłużyli na otrzymanie nagrod:

Medale srebrne w nagrodzie otrzymali uczniowie Klasy VII:

Czarnobay Hippolit.
Ceranville Klemens.

Attestaty (patenta): Uczniowie Klasy VII.

Orda Andrzej.
Tomaszewicz Waleryan.
Reszka Klaudyusz.

Nazwiska uczniów, którzy za odznaczające się postępy w naukach i chwalebne obyczaje, uznani zostali za godnych nagrody w książkach:

Uczniowie Klasy I.

Dubicki Józef.
Szostak Stanisław.
Raczynski Edward.

Klasy II.

Łapuszewski Alexander.

Юндзилъ Оадей.
Калинковскій Константинъ.
Шульскій Антонъ.

III-го К л а с с а:

Кошко Антоній.
Нелавицкій Генрихъ.
Квинта Александръ.
Куцевичъ Владиславъ.

IV-го К л а с с а:

Горецкій Людовикъ.
Завадскій Феликсъ.
Шмигира Сигисмундъ.

V-го К л а с с а:

Каменскій Игнатій.

VI-го К л а с с а:

Ляховичъ Станиславъ.
Романскій Феликсъ.
Цивинскій Алоизій.

Имена учениковъ удостоенныхъ за отличные успѣхи въ наукахъ и нравственность къ наградамъ похвальными листами.

Ученики I-го Класса:

Смажынъ Карлъ.
Курнѣвичъ Казимиръ.
Русецкій Венедиктъ.

II-го К л а с с а:

Квинта Лукіанъ.
Струтинскій Антоній.
Полубинскій Владиславъ.
Валицкій Генрихъ.
Сальмоновичъ Михайлъ.
Жилинскій Казимиръ.
Корсакъ Адамъ.
Рымтовъ Викентій.

III-го К л а с с а:

Кондратовичъ Адамъ.
Круликовскій Владиславъ.
Паздзерскій Иванъ.
Раковскій Ипполитъ.
Ларивіеръ Александръ.
Савицкій Константинъ.
Величко Игнатій.
Полонскій Александръ.

IV-го К л а с с а:

Адамовичъ Феликсъ.
Бернатовичъ Константинъ.
Петрашкевичъ Викторъ.

V-го К л а с с а:

Величко Болеславъ.
Гиммельрейхъ Ольгердъ.
Драгатъ Доминикъ.
Заіончковскій Александръ.
Любанскій Болеславъ.
Лукашевичъ Ильдефонсъ.
Шабловскій Игнатій.

Имена учениковъ удостоенныхъ за успѣхи въ наукахъ и доброе поведеніе къ полученію публичной похвалы.

Ученики I-го Класса:

Вильгоцкій Юліанъ.
Клейстъ Петръ.
Плошинскій Артуръ.

II-го К л а с с а:

Бѣлинскій Юліанъ.
Булгаровскій Викентій.
Корсакъ Генрихъ.
Туръ Нарцизъ.
Рокицкій Константинъ.
Яковицкій Ахиллесъ.

III-го К л а с с а:

Вольфъ Антонъ.
Городенскій Генрихъ.
Жилинскій Антонъ.
Заіончковскій Маврицій.
Урбановичъ Адамъ.
Щеповскій Болеславъ.

IV-го К л а с с а:

Кюи Наполеонъ.
Кюи Александръ.
Левицкій Станиславъ.
Рымашевскій Мечиславъ.
Трынковскій Болеславъ.
Чижъ Ильдефонсъ.

V-го К л а с с а:

Анджейковичъ Юлій.
Гиммельрейхъ Константинъ.
Желявскій Юліанъ.
Данилевичъ Казимиръ.
Коссаковскій Болеславъ.
Новицкій Ромуальдъ.
Ренигеръ Людовикъ.
Слепсъ Игнатій.

VI-го К л а с с а:

Володко Эдуардъ.
де Пертесъ Людовикъ.

Junāzīt Tadeusz.
Kalinkowski Konstanty.
Szulski Antoni.

K l a s s y III.

Koszko Antoni.
Nieławicki Henryk.
Kwinta Alexander.
Kucewicz Władysław.

K l a s s y IV.

Gorecki Ludwik.
Zawadzki Felix.
Szmigira Zygmunt.

K l a s s y V.

Kamiński Ignacy.

K l a s s y VI.

Lachowicz Stanisław.
Romański Felix.
Cywiński Alojzy.

Nazwiska uczniów, którzy za odznaczające się postępy w naukach i chwalebne obyczaje, zasłużyli na otrzymanie listów pochwalnych.

Uczniowie Klasy I.

Smażyn Karol.
Kurniewicz Kazimierz.
Rusiecki Benedykt.

K l a s s y II.

Kwinta Lucyan.
Strutyński Antoni.
Połubiński Władysław.
Walicki Henryk.
Salmonowicz Michał.
Żyliński Kazimierz.
Korsak Adam.
Rymtow Wincenty.

K l a s s y III.

Kondratowicz Adam.
Królikowski Władysław.
Pazdziński Jan.
Rakowski Hippolit.
Larivier Alexander.
Sawicki Konstanty.
Wieliczko Ignacy.
Połonski Alexander.

K l a s s y IV.

Adamowicz Felix.
Bernatowicz Konstanty.
Pietraszkiewicz Wiktor.

K l a s s y V.

Wieliczko Bolesław.
Himmelreich Olgerd.
Dragat Dominik.
Zajączkowski Alexander.
Lubański Bolesław.
Łukaszewicz Ildefons.
Szabłowski Ignacy.

Nazwiska uczniów, którzy za postępy w naukach i dobre prowadzenie się, zasłużyli na publiczną pochwałę.

Uczniowie Klasy I.

Wilgocki Julian.
Klejst Piotr.
Płoszyński Artur.

K l a s s y II.

Bieliński Julian.
Bułharowski Wincenty.
Korsak Henryk.
Tur Narcyz.
Rokicki Konstanty.
Jakowicki Achilles.

K l a s s y III.

Wolf Antoni.
Horodeński Henryk.
Żyliński Antoni.
Zajączkowski Maurycy.
Urbanowicz Adam.
Szczepowski Bolesław.

K l a s s y IV.

Cui Napoleon.
Cui Alexander.
Lewicki Stanisław.
Rymaszewski Mieczysław.
Trynkowski Bolesław.
Czyż Ildefons.

K l a s s y V.

Andrzejkowicz Juliusz.
Himmelreich Konstanty.
Żelawski Julian.
Danilewicz Kazimierz.
Kossakowski Bolesław.
Nowicki Romuald.
Reniger Ludwik.
Slepś Ignacy.

K l a s s y VI.

Wołodko Edward.
de Pertes Ludwik.